

УДК 342.9.072.22:334.722](477)

Світлана Миколаївна ПОПОВА,

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри правоохоронної діяльності
та поліціїсти факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ;*

Максим Андрійович ТЕЛЬНИЙ,

*аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ,
старший дізнавач СД Лозівського РВП ГУНП в Харківській області*

НЕОБХІДНІСТЬ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Корупція – глобальне явище, яке негативно впливає на суспільство взагалі та життя кожної людини зокрема. Головним чинником, який впливає на формування безпеки у політичній та соціально-економічній сфері життя в Україні є створення відповідного способу боротьби з корупцією.

У різних країнах світу рівень корупції різний. За останній рік показники України в Індексі сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index – CPI) виросли на 3 бали. Із 33 балами зі 100 можливих Україна отримала 117 місце зі 180 країн у списку CPI. Поруч із нею у рейтингу Єгипет, африканська Есватіні (Свазіленд), Непал, Сьєрра-Леоне та Замбія – всі ці країни так само у CPI-2020 набрали по 33 бали [1].

3-поміж сусідів найближча до України Молдова – 34 бали та 115 місце (+2 бали). Оцінка України сформувалася з 9 різних досліджень, і у всіх них показники України або не змінились, або зросли у порівнянні з CPI-2019.

Найбільше зростання спостерігається у даних Global Insight Country Risk Ratings – на 13 пунктів. Це дослідження вивчає ризики того, що люди/компанії в країні зіткнуться з хабарництвом чи іншими корупційними практиками ведення бізнесу, від отримання великих контрактів до повсякденної роботи [1].

CPI може досить повільно показувати фактичні зміни по країні – іноді для цього потрібно кілька років. Так, показники 2020 року вказують на позитиви, які сталися в Україні в останні два роки, особливо до весни 2020 року, і не враховують резонансні події останніх місяців [1].

Загалом протидія корупції у сфері підприємницької діяльності є важливим елементом реформування України в цілому. На кожному етапі реформування України проблемою економічного, соціального та політичного розвитку є саме корупція, а тому запобігання та протидія корупції в сфері підприємницької діяльності являється однією із головних завдань, які стоять перед суспільством.

Адже підприємництво займає значне місце у соціально-економічному розвитку не лише окремих регіонів, а й держави в цілому. Саме

рівень підприємницької активності обумовлює високі темпи розвитку економіки країни та ефективність її функціонування. Особливе місце серед суб'єктів підприємництва займають малі підприємства. У більшості країн світу питома вага суб'єктів малого та середнього підприємництва у загальній кількості суб'єктів підприємництва досягає 90 %, а іноді перевищує 95 % [2, с. 34]. Важливість розвитку малого підприємництва підтверджується й тим, що у країнах з розвинутою економікою вклад малих підприємств у валовий внутрішній продукт (ВВП) складає майже 50 %, а більше половини зайнятих у приватному секторі працюють на малих підприємствах [2, с. 35].

Слід відзначити, що негативний вплив корупції спостерігається й у приватному секторі. Корупційну злочинність у приватній сфері можна поділити на такі види: а) корупційні неправомірні дії, що вчиняються щодо юридичних осіб приватної сфери, б) підкуп-продажність усередині компанії, в) використання державними службовцями приватних комерційних структур для отримання неправомірної вигоди [3, с. 7–8].

До основних причин поширеності корупції у приватному секторі можна віднести: безкарність; поширеність та стабільність корупційних практик; відсутність зацікавленості у викритті корупційних практик та їхнього усунення; високий рівень корумпованості державною сектору, який привчає підприємців до застосування корупційних схем та методів [4].

Для виявлення корупції на підприємстві та проведення розслідування необхідні час та гроші, а в разі залучення до розслідування представників інших організацій й інші розумові ресурси. Найпростішим рішенням, що буде сприяти припиненню корупційної діяльності є звільнення зацікавлених співробітників. Як показує практика, в більшості випадків, у таких ситуаціях робочі відносини розриваються за згодою сторін, що зменшує ризики та втрати, пов'язані з наступними оскарженнями в суді [5].

Висновок. На сьогоднішній день питання антикорупційного механізму у сфері підприємницької діяльності є вельми актуальними, оскільки корупція негативно впливає на рівень розвитку підприємництва в Україні. При зростанні корупції підприємства малого і середнього бізнесу фактично виживають, кількість підприємств щорічно скорочується через нестабільне бізнес-середовище та несприятливі економічні чинники. Тому напрямки протидії корупції потребують більш поглибленого дослідження як в науковій, так і в практичній діяльності країни.

Список бібліографічних посилань

1. Transparency International Ukraine (антикорупційна організація). Індекс сприйняття корупції – 2020. URL: <https://ti-ukraine.org/research/index-spryjnyattya-koruptsiyi-2020>.
2. Уманець Т. В. Методи і моделі оцінювання розвитку малого бізнесу: мезо-і мікрорівень: Монографія / Т. В. Уманець, Ю. О. Ольвінська, О. В. Лучакова. Донецьк: «ВІК», 2010. 250 с.

3. Некрасова Т. А. Социально-правовая природа и последствия коррупции в частноправовой сфере. 7 – 8 с. URL: <http://w.pc-forums.ru/m211.html>.
4. Дослідження Національного агентства з питань запобігання корупції URL: https://nazk.gov.ua/sites/default/files/docs/mzk_files/doslidzhennya/8.pdf.
5. Шевцов І. Корпоративне шахрайство в українських компаніях. Розпізнати і запобігти. Журнал «Довідник економіста», (6), 64 – 68 с. URL: <http://sk.ua/wp-content/uploads/2019/06/Шевцов.pdf>

Одержано 19.11.2021